

Sygn. akt VII U 557/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Grażyna Cichosz

Protokolant starszy sekr. sąd. Beata Pelczyńska

po rozpoznaniu w dniu 08 lutego 2016 roku w Lublinie

sprawy M. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 06 lutego 2015 roku znak:(...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala M. H. prawo do emerytury od dnia (...) roku.

VII U 557/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 06.02.2015 r., (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w L., odmówił M. H. prawa do emerytury w obniżonym wieku, albowiem ubezpieczony nie przedłożył żadnego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (k. 17 akt emerytalnych).

M. H. wniósł od powyższej decyzji odwołanie, z którego wynika wniosek o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez ustalenie mu prawa do powyższego świadczenia. Wskazał, że był zatrudniony w warunkach szkodliwych w Zakładach (...), jako monter układów elektronicznych, wiertacz i ustawiacz-brygadzysta (k. 2 akt sprawy).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. H. urodził się (...) Osiągnął sumaryczny staż emerytalny 25 lat, 2 miesięcy i 4 dni (k. 1, 16 a. e.).

W dniu 22.01.2015 r. wystąpił z wnioskiem o emeryturę, oświadczając, że jako członek otwartego funduszu emerytalnego, wnosi o przekazanie środków, zgromadzonych na jego rachunku w tym funduszu, na dochody budżetu państwa (k. 2 a. e.).

Przedłożył świadectwo pracy z 31.07.1991 r., wystawione przez Zakłady (...) w L. w likwidacji, stwierdzające, że od 01.09.1973 r. do 31.07.1991 r. był zatrudniony w tych Zakładach na pełny etat, na stanowiskach, kolejno: stażysta, monter układów elektronicznych, wiertacz, a ostatnio: ustawiacz-brygadzysta (k. 9 i v. a. e.).

Odbywał służbę wojskową w okresach: (...)r. (książeczka wojskowa – k. 3-5 akt kapitałowych).

W pozostałych okresach zatrudnienia (k. 5 i v. a. e.) pracował jako referent handlowy i pracownik magazynu (k. 10-11 akt kap.) oraz listonosz (k. 7 a. e.).

Na podstawie powyższych dowodów i ustaleń została wydana zaskarżona decyzja.

M. H. został zatrudniony w ówczesnych Zakładach Radiowych im. (...) w W., Oddział w L., od dnia (...) r. na stanowisko stażysty w celu odbycia wstępnego stażu pracy, na okres 3 miesięcy. W umowie, dotyczącej tego zatrudnienia, wskazano, że pracodawca przynależy do resortu przemysłu maszynowego (umowa o pracę z 05.09.1973 r. – w aktach osobowych).

W aktach osobowych odwołującego z opisywanego okresu zatrudnienia, bezpośrednio po powyższym dokumencie następuje kwestionariusz osobowy z 18.02.1976 r., gdzie, w polu „przebieg pracy zawodowej” wskazano nieprzerwany okres pracy od (...)r. do 25.10.1975 r. w Zakładach (...), na stanowisku montera układów elektronicznych.

Po odbyciu przez ubezpieczonego służby wojskowej (w pierwszym z wyżej wskazanych okresów tej służby) zatrudniono go ponownie – od dnia 21.02.1976 r. – na czas nieokreślony, pełny etat, jako montera układów elektronicznych (umowa o pracę z 21.02.1976 r. – a. o.).

Po odbyciu drugiego z już wcześniej wspomnianych okresów służby wojskowej, ubezpieczonego, z dniem 07.07.1980 r. ponownie zatrudniono na tym samym, co poprzednio, stanowisku i warunkach (umowa o pracę z 07.07.1980 r. – a. o.).

Praca montera układów elektronicznych polegała na obsłudze maszyny do lutowania o nawie (...). Było to ogniwo procesu produkcyjnego, stanowiące rodzaj przemysłowej lutownicy. Trafiały do niej płytki przyszłych układów scalonych, które ubezpieczony najpierw odłuszczał za pomocą środków chemicznych o właściwościach żrących, co miało na celu zwiększyć przyczepność cyny. Tak przygotowane płytki odwołujący następnie kładł na taśmociąg, prowadzący do niecki z płynną, wrzącą cyną, w którą zaopatrzona była wspomniana maszyna. Z niecki wychodziły automatycznie polutowane płytki. Wnioskodawca je zbierał, układał, przemywał w rozpuszczalniku(...) i oglądał, czy są dobrze polutowane. Zazwyczaj pewne fragmenty trzeba było dolutować ręcznie lub zebrać nadmiar cyny. Po zakończeniu tych czynności ubezpieczony oddawał płytki do dalszego montażu (zeznania: ubezpieczonego – k. 11v.-12 w zw. z 28; świadków: T. M. – k. 26v.-27, J. Z. – k. 27 i v. a. s.).

Dalsze daty z opisywanego okresu zatrudnienia wynikają ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach (w aktach osobowych), wystawionego w dniu 19.08.1997 r. przez kierownika działu kadr Fabryki (...) (...) w L. (mieszczonego się pod tym samym adresem, co dawne(...) – por. powołane wyżej „ogólne” świadectwo pracy). Z dokumentu tego wynika, że ubezpieczony stanowisko montera układów elektronicznych zajmował do dnia 30.06.1985 r. Przy tym stanowisku powołano się na dział III, pozycję 83, pkt 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30.03.1985 r. w sprawie stanowisk pracy... (Dz. Urz. MHiPM nr 1-3, poz. 1).

Następnie dokument ten wyszczególnia stanowisko ustawiacza-brygadzysty i wskazuje, że ubezpieczony zajmował je w okresie od 15.10.1988 r. do 31.07.1991 r., i powołuje przy tym dz. III, poz. 45, pkt 11 powyższego zarządzenia.

Pomiędzy tymi stanowiskami zajmował jeszcze stanowisko wiertacza (zob. powołane wyżej. „ogólne” świadectwo pracy), na którym wykonywał czynności na etapie montażu kół od magnetofonów (szpulowych). Otrzymane koła odłuszczał za pomocą wspomnianego rozpuszczalnika(...), następnie wiertarką nawiercał w ich środku otwór, w którym, za pomocą różnego rodzaju toksycznych klejów ((...), F., (...)), montował oś i przekazywał do dalszego montażu (ostatnio powołane zeznania ubezpieczonego i świadków).

Na ostatnio zajmowanym stanowisku ustawiacza-brygadzisty ubezpieczony zajmował się pobieraniem wszystkich wyżej wspomnianych płynów chemicznych z magazynu-rozdzielni i dostarczaniem ich na konkretne stanowiska pracy – wlewaniem ich do maszyn. W razie braku obsady na którymkolwiek ze stanowisk, przejmował przypisane do niego obowiązki – zazwyczaj lutowanie wiązek przewodów do głośników, silniczków, czy mikrofonów. Zdarzało się też, że odwołujący zastępował kogoś na stanowisku klejenia butaprenem elementów radioodbiornika, takich, jak skale, ekrany, lusterka, itp.

Na każdym z wyżej opisanych stanowisk pracy obecne były szkodliwe i drażniące opary klejów, cyny, kalafonii, toluenu,...) acetonu. Wszystkie stanowiska mieściły się bowiem na jednej, słabo wentylowanej hali. Powodowało to problemy zdrowotne wśród pracowników. Sama maszyna (...) powodowała intensywne zadymienie, porównywalne z efektem spalonego oleju

(ostatnio powołane zeznania ubezpieczonego i świadków).

Opisywane zatrudnienie ustało z dniem 31.07.1991 r. w związku z likwidacją Zakładu (zob. powołane wyżej. „ogólne” świadectwo pracy).

Powołane dowody sąd oceniał niejako rozdzielnie, albowiem dokumenty kadrowe, zachowane szczątkowo ze spornego okresu zatrudnienia, w ogóle nie dostarczały bliższych informacji na temat bieżącego charakteru pracy, jaką wnioskodawca wykonywał. To sąd ustalił na podstawie zeznań świadków, które jednak nie zawierały niezbędnych informacji co do dat, rozgraniczających poszczególne angaże.

Te dwie grupy dowodów uzupełniały się więc wzajemnie. Pomiędzy zeznaniami poszczególnych świadków (osób niezainteresowanych wynikiem sprawy i rekonstruujących bezpośrednio spostrzeżenia) oraz pomiędzy tymi zeznaniami, a zeznaniami samego ubezpieczonego, sąd nie doszukał się żadnych sprzeczności. Jedne z tych zeznań potwierdzały drugie, które z kolei były zgodne z kolejnymi, a tamte z kolei umożliwiały pozytywną weryfikację pierwszych. Wskazane dowody niosły ze sobą również pewien istotny walor, polegający na uzupełnianiu różnych, aczkolwiek wciąż zgodnych ze sobą, szczegółów.

Taki stosunek zasadniczo zachodzi także w sferze dokumentów, jednak nie w całości. Jednym z nich należało przyznać pierwszeństwo przed drugimi, co nie wynika z „fałszywości” tych pierwszych, lecz z naturalnego zjawiska, polegającego na różnej rekonstrukcji faktów w zależności od momentu, kiedy to następuje oraz osoby tego dokonywującej. Ocena taka była też podyktowana wymogami logiki.

Sąd ustalił zatem graniczne daty pierwszego okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku montera... ((...)) na podstawie kwestionariusza osobowego, sporządzonego – jak można domniemywać – bezpośrednio po przerwie na służbę wojskową ((...)) r.). W tym zakresie pominięto treść późniejszego (z 07.07.1980 r.) kwestionariusza, wskazującego datę początkową: (...) r. Niezależnie od „bliźszości” pierwszego z tych dokumentów stwierdzonym w nim faktem, nielogiczne byłoby zatrudnienie wnioskodawcy na początkowy okres jako „stażysty”, gdyby w istocie miało to być zatrudnienie tożsame z późniejszym, jako montera (...). To samo dotyczy wskazanej w drugim z kwestionariuszy daty „15.09.1978”, jako wieńczącej drugi z okresów pracy odwołującego na ty stanowisku (o tyle wymagającej odniesienia, bo niewymienionej w żadnym innym, współczesnym dokumencie). Nie można bowiem przyjąć, ażeby ostatnio wskazana data była zarazem ostatnim dniem pracy i pierwszym służby, zatem, kierując się treścią ksiąteczki wojskowej, Sąd przyjął w to miejsce datę(...))r. (kwestionariusz ma bowiem – niezależnie od logicznego oparcia się na nim

w poprzednim przypadku – jedynie funkcję informacyjną i zasadniczo nie służy rozgraniczaniu okresów zatrudnienia).

W pozostałym zakresie powołane dokumenty były zgodne i zasługiwały na wiarygodność.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Okolicznością sporną w niniejszej sprawie było legitymowanie się przez ubezpieczonego przepisaniem okresem pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze – w myśl przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm., dalej: „rozporządzenie”) w zw. z art. 184 ust 1 pkt 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.; dalej: „ustawa emerytalna”).

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że na okres takiej pracy wnioskodawca powoływał się już przed ZUS, niemniej przedłożył tylko „ogólne” świadectwo pracy, które nie mogło stanowić dostatecznego dowodu w ramach ograniczeń dowodowych, obowiązujących organ rentowy (§ 2 ust. 2 rozporządzenia), lecz którymi Sąd nie jest w żadnej mierze związany (art. 473 k.p.c.).

Zgodnie z § 2 ust. 2 i § 4 ust. 1 pkt 3) rozporządzenia w zw. z art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, pracownik, który stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do tego aktu wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli do dnia 31.12.1998 r. osiągnął staż tego rodzaju pracy w wymiarze minimum 15 lat.

Wszystkie z opisanych wyżej prac, jakie w spornym okresie wykonywał M. H., są wymienione w powołanym wykazie.

Zatrudnienie ubezpieczonego na stanowisku montera układów elektronicznych odpowiada charakterowi pracy, wskazanemu w wykazie A, dz. III, poz. 83, gdzie mowa jest ogólnie lutowaniu płyt, blach i przewodów ołowianych natomiast załącznik nr 1 do wyżej powołanego zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego w ramach tych samych: działu i pozycji, wyszczególnia w punkcie 2. stanowisko lutowacza (por. np. uzasadnienia wyroków SA: w Warszawie z 21.10.2014 r., III AUa 1629/13 oraz w Rzeszowie z 19.06.2013 r., III AUa 276/13).

Z kolei praca ubezpieczonego na stanowiskach wiertacza oraz ustawiacza-brygadzisty odpowiada pracy na stanowisku nastawiacza maszyn i agregatów produkcyjnych, wyszczególnionym w dz. III, poz. 45, pkt 11 powyższego załącznika.

Dodatkowo praca ubezpieczonego na ostatnio zajmowanym stanowisku – z uwagi na rozprawianie szkodliwych substancji z magazynu do stanowisk roboczych – podlega kwalifikacji jako wykonywana w szczególnych warunkach również z załączonego do rozporządzenia wykazu A, dz. IV, poz. 40, gdzie wskazano prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych – pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych. Praca na stanowisku określonym jako wiertacz, na którym wiercił wiertarką otwory w metalowych kołach, a następnie wklejał w otwory odpowiednie elementy także podlega kwalifikacji jako praca wykonywana w warunkach szczególnych zgodnie z wykazem A, dz. XIV, poz. 18, gdzie wymienione są prace związane z obsługą urządzeń i narzędzi wibrujących lub udarowych. Wszystkie z powyższych okresów podlegają zaliczeniu do spornego stażu łącznie z okresami służby wojskowej, którą wnioskodawca wykonywał pomiędzy zajmowaniem tego samego stanowiska – montera układów elektronicznych i na które to stanowisko powracał przed upływem 30 dni od zakończenia służby (§ 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 22.11.1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, Dz. U. z 1968 r., nr 44, poz. 318 ze zm. – obowiązującego w dniu powrotu ubezpieczonego z pierwszego okresu służby oraz art. 120 ustawy z 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku PRL, Dz. U. z 1979 r., nr 18, poz. 111 – obowiązującego w dniu powrotu ubezpieczonego z drugiego okresu służby).

Biorąc pod uwagę powyższe, ubezpieczonemu należy zaliczyć do spornego stażu okresy: od (...)r. (I okres pracy montera...), od(...) (I okres służby), oraz nieprzerwany okres od (...) r. do końca zatrudnienia, tj. 31.07.1991 r. –

z uwagi na „stykanie się” II okresu służby ((...)r.)
z okresami pracy, w każdym przypadku wykonywanej w szczególnych warunkach.

Powyższe okresy wynoszą łącznie 17 lat, 9 miesięcy i 28 dni, przekraczają więc przepisany, minimalny okres pracy w szczególnych warunkach.

Bezsporne było spełnienie przez ubezpieczonego dwóch innych przesłanek nabycia emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a więc osiągnięcie minimum 25 lat sumarycznego stażu emerytalnego (art. 27 ust. 1 pkt 2 w zw. z 184 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej) oraz złożenie wniosku o przekazanie środków z konta w OFE (art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Ostatni z wymaganych warunków, tj. osiągnięcie obniżonego wieku emerytalnego 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia), ubezpieczony spełnił już po wydaniu zaskarżonej decyzji, tj. dnia (...)co nie prowadzi do wyłomu w kontrolnej roli sądu w stosunku do organu rentowego (art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.), albowiem w istocie nie poszerza pola jego ściśle wyznaczonej kognicji.

Skoro ubezpieczony spełnił wszystkie warunki do uzyskania emerytury w obniżonym wieku, zasadna okazała się zmiana zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie mu prawa do tego świadczenia od powyższej daty spełnienia ostatniego z warunków w postaci ukończenia 60 lat (art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w wyroku.